

BARN TILL PSYKISKT SJUKA FÖRÄLDRAR

En litteraturlista från Sjukhusbiblioteket i Karlstad

2005

Vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, skall barnets bästa komma i första rummet.

FN:s barnkonvention artikel 3:1.

Barn till psykiskt sjuka föräldrar.

SoS-rapport 1999 : 11.

I den här rapporten, som ingår i en serie om psykiskt sjuka föräldrar och deras barn, redovisas en akt- och journalstudie från socialtjänst, vuxenpsykiatri och barn- och ungdomspsykiatri samt intervjuer med personal inom socialtjänst och vuxenpsykiatri på samma orter i landet. Rapporten riktar sig till bl.a. vuxenpsykiatrin, barn- och ungdomspsykiatrin samt primärvården.

Cross, Gillian

Bilder i mörkret. 1997.

Peter är en pojke som misshandlas av sin psykiskt sjuke far. Charlie, en pojke i hans närhet, tar omgivningen till hjälp för att få fram sanningen om Peter och hans hemförhållanden. Ungdomsbok.

Fristorp, Lotta & Peter Kollarik

Överlevnadshandbok för dig som har en psykiskt sjuk förälder : Obs! också för vuxna. Rädda Barnen 1999.

I boken blandas personliga livsöden med klargörande kunskaper. Professor Johan Cullberg svarar på frågor om psykiska sjukdomar. Det får inte vara en slump som avgör om dessa barn får hjälp eller ej! Smärtsamma insikter och hoppfulla berättelser.

Föräldrar med utvecklingsstörning och deras barn : vad finns det för kunskap? Socialstyrelsen 2005.

Det finns ett fåtal studier som fokuserar barnet i de familjer där föräldrarna har en utvecklingsstörning. Den forskning som finns visar dock att barnen utgör en riskgrupp. Det finns risk för att barnen försummas på flera sätt tex. omvårdnad, kost, säkerhet, hygien, trygghet m.m. Flertalet studier påpekar vikten av att kartlägga föräldrarnas och familjernas levnadsomständigheter för att kunna genomföra relevanta insatser.

Granath, Kristina

"Det var så mycket jag inte förstod..." - en intervjuundersökning med vuxna barn till psykiskt sjuka föräldrar. Sköndalsinstitutets arbetsrapportserie nr 1, 1997.

I rapporten sägs det att syftet med den är att beskriva hur det kan vara att växa upp med en psykiskt sjuk förälder. Man tar också upp till debatt vad samhällets institutioner skulle kunna göra för att ge stöd åt dessa barn. Fem fallbeskrivningar ger en bild av barns upplevelser av dessa kaotiska uppväxtvillkor. Litteraturlista finns längst bak i rapporten. Författaren är Sköndalsdiplomerad socionom.

Gregory, Julie

Mamma sa att jag var sjuk. (En sann historia) 2004.

Münchhausen by proxy är en psykisk störning där man fabrikerar symtom för att få vård. I det här fallet är det en mamma som söker hjälp för ett skenbart sjukt barn. Man tillfogar helt enkelt skada, för att skapa reella symtom. Detta är en ovanlig och svår form av barnmisshandel. Boken är självbiografisk.

Guénard, Tim

Starkare än hatet : en sann berättelse. 2004.

En självbiografisk berättelse. Mamman lämnar honom bunden vid en elstolpe när han är tre år. Pappas nya fru låter honom sova i hundkojan. Pappan mosar hans näsa och trasar sönder hans ben. Och så börjar det – barnhem, psykvård, nunnor, fosterhem, gatan... Först när Tim upptäcker att det finns något som är starkare än hatet kan hans liv förändras.

Hagström, Birthe

Barn på bräcklig grund : en kartläggning av barn mellan noll och sju år som har en psykiskt störd förälder. 2001.

Syftet med undersökningen är att få en uppfattning om hur många barn mellan 0-7 år det gäller och om olika verksamheter samarbetar om dessa barn. Undersökningen är gjord i Malmö.

Hindberg, Barbro

Barn till föräldrar med utvecklingsstörning. 2003.

Många barn till föräldrar med utvecklingsstörning kan sägas vara försummade av både sina föräldrar och samhället. Syftet med denna bok är att synliggöra dessa barn, öka kunskapen om deras situation och förbättra deras villkor. En engagerande och många gånger smärtsam läsning.

Hindberg, Barbro

När omsorgen sviktar : om barns utsatthet och samhällets ansvar. 2001.

Här ges en bred översikt över olika former av utsatthet och samtidigt en samlad information om grundläggande lagregler och samhällets resurser för att skydda och hjälpa barn och deras föräldrar. Boken är tänkt att användas som lärobok i olika utbildningar tex. förskolelärare, fritidspedagog, psykolog- och sjuksköterskeutbildning. Även lämplig som referenslitteratur.

Killén, Kari

Barndomen varar i generationer : om förebyggande arbete med utsatta familjer. 2002.

Vår barndom är nära förbunden med våra föräldrars barndomsupplevelser. Som förälder förmedlar man sina erfarenheter vidare till sina barn. Därför kan man säga att barndomen varar i generationer och banden knyts ihop mellan släktleden – på gott och ont. Ett kapitel i boken tar upp problematiken "föräldrar med psykiska sjukdomar och deras barn."

Martinell Barfoed, Elisabeth

Visst är man rädd att själv bli sjuk : en konferens om preventivt arbete för barn till psykiskt sjuka. Allmänna Barnhuset 2002.

Barn till psykiskt sjuka eller allvarligt psykiskt störda föräldrar är en av de viktigaste riskgrupperna inom området psykisk hälsa. En tredjedel av dessa barn utvecklar själva allvarliga psykiska och sociala problem. Förebyggande insatser för dessa barn är huvudtemat i denna bok.

Moore, Cecilia

Råd till föräldrar när den psykiska hälsan vacklar.

Rädda Barnen, 2001.

Vad är friskt? Sjukt? Normalt? Onormalt? Vad tänker barnen? Har de märkt något? Vad ska vi säga? Tar de skada? Många föräldrar brottas med liknande frågor när den psykiska hälsan börjar vackla. Indirekt kommer barnens egna funderingar också fram. Boken vänder sig till föräldrar, skola, socialtjänst och vuxenpsykiatri som i sitt arbete möter dessa barn.

Nilsen, Wigdis

Psykiatriens barn. Når mor ikke orker mer. Søkelys på psykiatriske pasienters barn. Utg. av Stiftelsen Psykiatrisk Opplysning, Stavanger, 1998.

Barn till psykiskt sjuka patienter är också psykiatrins barn står det i inledningen till detta häfte. Psykiatrins roll i förhållande till skola, barnomsorg och andra vårdinstanser analyseras och diskuteras. Allt för att barnen skall finna vägar ut ur sin isolering.

Når mor eller far er psykisk syg : en artikelsamling.

Red: Bjarne Möller, Per Holm. Socialt Udviklingscenter, SUS 1995.

Kan psykiskt sjuka föräldrar klara av föräldrarollen? Kan de ge barnen och ungdomarna en trygg uppväxt? När bör andra parter stötta föräldrarna – eller överta föräldraansvaret? Och viktigast av allt hur kan föräldrar och barn stöttas tillsammans på bästa sätt? Detta är några av de frågor som artikelsamlingen fokuserar sig på.

Osten, Suzanne

Flickan, mamman och soporna. Bilder av Anna Höglund. 1998.

En skönlitterär skildring. En bilderbok ämnad för barn? Jag blir starkt gripen och skakad av boken. Det är en skrämmande berättelse. Kan ett barn komma så här mycket "i kläm" när en förälder lever i en annan värld än den "normala"? Fanns det inga "skyddsnät" för barnet Suzanne Osten? (för detta är starkt självbiografiskt). Har barn idag under liknande förhållanden några "skyddsnät"? Boken uppmanar till många frågor och funderingar. Det är en gripande och skrämmande läsning om ett barns utsatthet och om vuxenvärldens "oförstånd". Det är en fantastisk berättelse ur barnperspektiv och läsning av boken, barn och vuxen tillsammans, borde vara mycket givande. Författaren är också regissör och boken har satts upp som teaterföreställning.

Parental psychiatric disorder : distressed parents and their families. Ed. by Michael Göpfert m. fl. 1996.

Av 100 mentalt sjuka patienter är ungefär 50 stycken föräldrar som bor med sina barn. Det är klarlagt att den här uppväxten påverkar barnens utveckling på olika sätt. Inte sällan med sjukdom även hos barnen. Otroligt nog har man inte uppmärksammat denna problematik inom psykvården och andra institutioner. Boken vill råda bot på detta.

Parment, Göran

Studier om barn till psykiskt sjuka föräldrar : en litteraturgenomgång. Socialstyrelsen 1999.

Den här studien är en del av projektet "Barn till psykiskt sjuka föräldrar", vars syfte har varit att öka kunskapen om sjukdomarnas inverkan på föräldrars omsorgsförmåga och dess konsekvenser för barnen. Man vill också belysa och utveckla metoder, rutiner och förhållningssätt till problematiken inom socialtjänsten och vuxenpsykiatri. Utförlig referenslista avslutar boken.

Pelzer, Dave

Pojken som kallades Det. 2001.

En självbiografisk berättelse av Dave Pelzer som vid tolv års ålder omhändertogs av myndigheterna. Då hade han vanvårdats och systematiskt misshandlats av sin psykiskt sjuka mor i fyra år. Dave är idag vuxen och har lyckats skapa sig ett tryggt och meningsfullt liv. Boken är första delen i en serie och fortsättes av: "Pojken som inte fanns", "Pojken som överlevde" och "Livets möjligheter".

Pimperl, Karin

När Kajsas mamma blev galen. (Svenska Föreningen för Psykisk Hälsa) 1999.

En berättelse om en psykiskt sjuk mamma på 50-talet. Två systrar växer upp i skuggan av sin sjuka mamma. Den äldre systemen tar hand om den yngre. Periodvis är de på barnhem eller hos släktingar. Kajsa, som är den äldre, försöker göra sig så liten och osynlig som möjligt för att inte vara till besvär. Boken ger en god inblick i hur det kunde vara att växa upp till en vuxenvärld på 50-talet, då man inte berättade för barn vad psykisk sjukdom innebär. Barnens hela uppväxt sker i skuggan av mammans sjukdom.

Pipping, Lisbeth

Kärlek och stålull : att växa upp med en utvecklingsstörd mamma. 2004.

Författaren skildrar på ett personligt och levande sätt sin uppväxt med en utvecklingsstörd mamma. En uppväxt som präglades av misär, bristande omsorg och kärlekslöshet. Hon frågar sig varför samhället inte gjorde något, trots att många såg att hon och hennes systrar for illa.

Seidel, Jan

Barnet i familjen. Orsaker till och följder av bristande omsorg. 1997.

Författaren vill här påvisa sambandet mellan såväl fysisk som psykisk misshandel under de tidiga levnadsåren och anpassningssvårigheter senare i livet. Jan Seidel undervisar i psykologi på högskolan i Stavanger.

*"Alla kloka tankar har redan tänkts tusentals gånger,
men för att göra dem till vår verkliga
egendom måste vi noggrant tänka igenom dem
om igen till de slår fasta rötter i vår egen erfarenhet"*
J.W. Goethe, 1749-1832.

Sigling, Inga-Lisa

Att möta barn till psykiskt sjuka föräldrar : en vägledning för vuxna i deras närhet. Schizofreniförbundet 2002.

Schizofreniförbundet startade under 90-talet ett projekt med gruppverksamhet för barn till psykiskt sjuka under namnet "Källan". Verksamheten genomfördes senare även med barnens föräldrar. År 2001 fick projektet "Källan" ett pris från Allmänna Barnhuset. Tack vare detta har denna bok varit möjlig att göra.

Skerfving, Annemi

Att synliggöra de osynliga barnen : om barn till psykiskt sjuka föräldrar. 2004.

Författaren redogör konkret och tydligt för vilka konsekvenser olika psykiska sjukdomar hos en förälder kan få för ett barn och vi får ta del av hur barnen upplever sin situation i dessa familjer. Även aktuell forskning presenteras. Boken kan användas som en "lärobok" av alla som möter dessa barn.

Skerfving, Annemi

Barn till psykiskt störda föräldrar - Sårbarhet, risker och skyddande faktorer. En kunskapssammanställning. FoU-enheten/psykiatri, Västra Stockholms Sjukvårdsområde. Rapport 11, 1996.

Barn till psykiskt sjuka föräldrar har länge varit en "osynlig" grupp. Den här boken är en sammanställning som bygger på empiriska forskningsresultat, artiklar, avhandlingar och annan litteratur i ämnet. Längst bak i boken finns en gedigen litteraturlista. Annemi Skerfving är socionom och doktorand vid socialhögskolan i Stockholm.

Skerfving, Annemi

Föräldrar och barn i den psykiatriska öppenvården - En kartläggning av patienternas föräldraskap - och enheternas rutiner. FoU-enheten/psykiatri, Västra Stockholms Sjukvårdsområde. Rapport 3, 1998.

En fortsättning på det "Barnprojekt" som startade 1994. Barn till psykiskt sjuka föräldrar har kallats "de osynliga anhöriga". Här vill man förhoppningsvis göra dessa barn "synliga". Man vill också påvisa olika faktorer som avgör hur det kan gå för dem senare i livet. Författaren har gjort flera rapporter i samma serie.

Skerfving, Annemi

När mamma eller pappa har svåra psykiska problem. Vad kan man säga till barnen? Information från Barnprojektet, FoU-enheten/psykiatri, Västra Stockholms Sjukvårdsområde.

Broschyrens huvudbudskap är att det viktigaste är att förmedla hopp och avlasta barnets skuld känslor. Den kan beställas från FoU-enheten/psykiatri, Beckomberga Sjukhus, 161 04 Bromma.

Vad du kan behöva veta när din mamma eller pappa är psykiskt sjuk

En folder från Svenska föreningen för psykisk hälsa som kan beställas på:

Tfn: 08-34 70 65

Fax: 08-32 88 75

E-post: info@sfph.se

Hemsida: www.sfph.se

Sjukhusbiblioteket

Centralsjukhuset

651 85 KARLSTAD

Tfn 054-61 51 44

E-post sjukhusbiblioteket.karlstad@liv.se

Internet www.liv.se/sjukhusbibliotek

Intranät (för landstingets personal)

interna.liv.se/sjukhusbibliotek